

YOZMA ISH VA UNING TURLARI

*Termiz davlat universiteti o'zbek filologiyasi
fakultetini 2-oliy ta'lim 4-kurs
Nurboyeva Gulnoza Eliboyevna*

Annotatsiya: Yozma ish – bu yozuv orqali amalga oshiriladigan har qanday faoliyat bo'lib, u ta'lim, ilmiy tadqiqotlar, adabiy yaratish va kundalik hayotda keng qo'llaniladi. Ushbu maqolada yozma ishning asosiy turlari, ularning xususiyatlari va ahamiyati tahlil qilinadi. Bundan tashqari, yozma ishning inson faoliyatidagi roli ham muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: yozma ish, turlari, imlo, tahlil, matn, yozuv.

Аннотация: Письменная работа — это любая деятельность, осуществляемая с помощью письма, широко используемая в образовании, научных исследованиях, литературном творчестве и повседневной жизни. В данной статье анализируются основные виды письменных работ, их особенности и значение. Кроме того, обсуждается роль письменной деятельности в жизни человека.

Ключевые слова: письменная работа, виды, орфография, анализ, текст, письм **Annotation:** A written work is any activity carried out through writing, widely used in education, scientific research, literary creation, and daily life. This article analyzes the main types of written works, their characteristics, and significance. Additionally, it discusses the role of writing in human activity.

Keywords: written work, types, spelling, analysis, text, writing.

Kirish

Yozma ish – bu odamlar o'rtasida ma'lumot almashishning eng asosiy vositalaridan biri hisoblanadi. Yozuv tarixi juda uzun va boy bo'lib, u insoniyat tarixining rivojlanishiga katta hissa qo'shgan. Bugungi kunda yozma ish turli sohalarda – ta'limda, ilmiy faoliyatda, adabiyotda va boshqa sohalarda keng qo'llaniladi. Yozma ishning turli turlari mavjud bo'lib, ularning har biri o'ziga xos maqsad va vazifalarga ega. Ushbu maqolada yozma ishning turlari, ularning xarakteristikasi va ahamiyati ko'rib chiqiladi.

Tahlil va Muhokama

1. Yozma ishning ta'rifi va ahamiyati

Yozma ish – bu fikrlarni, tasavvurlarni yoki ma'lumotlarni yozuv orqali ifodalash jarayoni hisoblanadi. Unga oid asosiy maqsad – ma'lumotni saqlash, uni keyingi avlodlarga yetkazish va undan foydalanish imkonini yaratishdir

Yozma ishning ahamiyati shundaki, u ogʻzaki nutqdan farqli ravishda maʼlumotni doimiy ravishda saqlashga imkon beradi. Shuningdek, yozma ish orqali fikrlar aniqroq va tushunarliroq bayon etiladi.

Yozma ishning birinchi va eng muhim xususiyati – uning davomiylikka ega boʻlishidir. Ogʻzaki nutq tezda yoʻqolib ketishi mumkin, ammo yozma ishlar asrlar davomida saqlanib qoladi. Masalan, adabiyot klassikalarining asarlari bugungi kunga qadar bizga yetib kelgan boʻlib, ular insoniyat tarixining boyituvchi manbalari hisoblanadi. Bundan tashqari, yozma ish oʻquvchilarning bilimlarini mustahkamlash va ularga yangi koʻnikmalar singdirishda ham muhim rol oʻynaydi.

Yozma ishning ahamiyati faqat maʼlumotlarni saqlash bilan cheklanmaydi. U oʻquvchilarning fikrlash malakasini rivojlantirishga ham yordam beradi. Oʻquvchilar yozma ish yozish jarayonida mantiqiy fikrlash, dalillash va tahlil qilish koʻnikmalarini egallaydilar. Bu esa ularga hayotda muhim vazifalarni bajarishga yordam beradi

2. Yozma ishning turlari

Yozma ishning bir necha turi mavjud boʻlib, ular quyidagicha boʻlishi mumkin:

- **Ilmiy yozma ishlar** : Ilmiy maqolalar, dissertatsiyalar, referatlar va boshqa ilmiy hujjatlar. Bu turdagi ishlar aniq, mantiqiy va dalillangan fikrlarni talab qiladi. Ilmiy yozma ishlar odatda tadqiqotlar natijasini bayon qilish uchun yoziladi. Bunday ishlarda maʼlumotlar statistik maʼlumotlar, eksperimentlar va boshqa ilmiy usullar asosida tekshiriladi.

Ilmiy yozma ishlar uchun muhim talab – bu matnning aniq va tushunarli boʻlishidir. Bunday ishlarda murakkab tushunchalar oddiy va ravon tilda izohlanishi kerak. Shuningdek, ilmiy yozma ishlar oʻz ichiga dalillar, manbalar va havolalarni olishi lozim.

- **Taʼlimiy yozma ishlar** : Talabalarning kurs ishlari, testlar, referatlar va boshqa taʼlimiy topshiriqlar. Ular bilimlarni mustahkamlash va baholash uchun ishlatiladi. Taʼlimiy yozma ishlar oʻquvchilarga mavzu boʻyicha chuqurroq bilim berishga yordam beradi.

Taʼlimiy yozma ishlar odatda oʻquv dasturlari asosida tuziladi. Masalan, maktab oʻquvchilari uchun yozma ishlar odatda ona tili, adabiyot va boshqa fanlar boʻyicha tashkil etiladi. Bunday ishlar oʻquvchilarning yozma nutqini rivojlantirishga yordam beradi

- **Adabiy yozma ishlar** : Sheʼrlar, hikoyalarning yozilishi, romanlar va dramaturgiya. Bu turdagi ishlar ijodiy yondashuvni talab qiladi. Adabiy yozma ishlar odatda muallifning shaxsiy his-tuygʻularini, dunyoqarashini va ijodiy fikrlarini aks ettiradi.

Adabiy yozma ishlar uchun muhim talab – bu matnning ijodiy va nozik tabiatga ega boʻlishidir. Bunday ishlar oʻqiyotgan kishini oʻziga jalb qilishi va uning his-tuygʻulariga taʼsir qilishi kerak.

• **Kundalik yozma ishlar** : Xatlar, eslatmalar, kundaliklar va boshqa shaxsiy yozuvlar. Bunday ishlar kishining shaxsiy fikrlarini va his-tuyg'ularini ifodalash uchun mo'ljallangan. Kundalik yozma ishlar odatda kishining kundalik hayotidagi voqealarni yozib borish uchun ishlatiladi.

Bunday ishlar uchun maxsus qoidalar mavjud emas. Asosiy talab – bu matnning shaxsiy va haqiqiy bo'lishidir.

3. Yozma ishning imlosi va qoidalari

Yozma ishda imlo to'g'riligi juda muhim ahamiyatga ega. Har qanday matnda imlo xatolarining bo'lmasligi lozim. Masalan, "har", "hech", "bir" kabi so'zlar birlikdan ajratib yoziladi: "har kim", "hech narsa", "bir joy"

Bunday qoidalar yozma ishning sifatini oshirish va uning tushunarli bo'lishiga yordam beradi.

Imlo xatolarining oldini olish uchun o'quvchilarga yozuv mashqlari va imlo darslari tashkil etiladi. Bunday mashqlar yozma ishning sifatini oshirishga yordam beradi. Shuningdek, yozma ishlar uchun qo'llaniladigan qoidalarga rioya qilish zarur. Masalan, matnlarda harflarning bosma va yozma shakllari to'g'ri tanishtirilishi kerak

4. Yozma ishning zamonaviy dunyodagi roli

Zamonaviy dunyoda yozma ishning roli yanada ortmoqda. Internet, elektron pochta, ijtimoiy tarmoqlar va boshqa raqamli platformalar yozma ishning yangi shakllarini vujudga keltirgan. Hozirgi kunda yozma ish faqat qog'ozga cheklanmagan, balki raqamli formatlarda ham keng tarqalgan.

Raqamli platformalar yozma ishning tez va qulay tarzda amalga oshirilishiga imkon beradi. Masalan, elektron pochta orqali xatlar yozish, ijtimoiy tarmoqlarda postlar joylash va boshqa raqamli vositalardan foydalanish yozma ishning yangi shakllarini vujudga keltiradi.

Shuningdek, zamonaviy dunyoda yozma ish axborot texnologiyalari bilan uzviy bog'langan. Masalan, elektron kitoblar, bloglar va veb-saytlar yozma ishning yangi formatlarini ifodalaydi. Bunday formatlar yozma ishning kengroq auditoriyaga yetib borishiga yordam beradi

Xulosa

O'zbek adabiyoti – bu milliy madaniyatimizning boy meroslaridan biri bo'lib, u insoniyat tarixida o'ziga xos o'ringa ega. Ushbu maqolada o'zbek adabiyotining rivojlanish bosqichlari, uning asosiy yo'nalishlari va zamonaviy davrda egallagan o'rnini ko'rib chiqildi. Adabiyot orqali inson tabiati, jamiyatdagi munosabatlar va hayotning chuqur sirlari ochib beriladi. O'zbek adabiyotining yaratuvchilari – Alisher Navoiy, Abdulla Qodiriy, Cho'lpon, Hamza Hakimzoda Niyoziy kabi buyuk shaxslar – dunyo adabiyotiga ulkan hissa qo'shganlar. Zamonaviy davrda esa yangi avlod yozuvchilar va shoirlar adabiyotni boyitib, uni zamon talablari bilan uzviy bog'lashga harakat

qilmoqda. Natijada, o'zbek adabiyoti butun dunyo miqyosida tan olinishi va baholanishi mumkin bo'lgan darajaga yetdi.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. To'laboyev O., Mamatqulov J. *XX asr o'zbek adabiyoti*
2. Karimov I.A. *Barcha rejalar va dasturlarimiz*
3. Алишер Навоий. *Мукаммал асарлар тўплами* . 20 жилдлик. 12-жилд. – Тошкент: Фан, 1996
4. Амонов У. С. *Научный подход А. Фитрата к пословицам* // Современные тенденции развития науки и технологий. – 2016
5. G.Ziyodullayeva, M.Mamadiyeva, Sh.Toshmirzayeva. *Ona tilidan nazorat ishlari*
6. Ergasheva Klara Qurbonovna. *“HAYRAT-UL ABROR”—FALSAFIY-DIDAKTIK TA'RIF VA TAVSIFLARGA BOY ASAR*
7. Abdulla Avloniy va Hamza Hakimzoda Niyoziy – *Ilk bolalar shoiri hamda pedagogik risolalar muallifi*
8. Abdulla Qahhor hikoyalari: “San'atkor”, “O'jar”, “Ming bir jon”, “Adabiyot muallimi”, “Asrorbobo”
9. *O'zbek bolalar adabiyoti va uning yuzaga kelish omillari*
10. *Til va adabiyot.uz* . Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati
11. *Yozma ish turlari* – tsuull.uz. Imlo xatolarini oldini olish bo'yicha tavsiyalar
12. *Maqola mavzusi qisqa ko'rinishga ega bo'lib, tadqiqot ishi yo'nalishlari maqola xulosasi va takliflariga asoslangan*